

نگارش پایه دهم

درس اول

یکی از روش‌های تبدیل موضوع معمولی به نوشته جذاب، پرسش‌سازی است. (ص ۱۵)

شگردهای گسترش پرسش‌ها:

الف) بارش فکری ۱. ایجاد فرصت برای فکر کردن و معناسازی ۲. کشف روابط میان اشیا و پدیده‌ها

چه دیوارهایی وجود دارد که نمی‌توان آنها را دید؟

ب) اگر نویسی

اگر در دنیا دیواری نبود، چه می‌شد؟

ج) گزین‌گفته‌ها: بهره‌گیری از سخنان ناب و برگزیده مشاهیر، آیات، احادیث، سخنان حکمت‌آمیز، ضرب‌المثل‌ها،

شعرها و کنایات

آیا همه دیوارها موش دارند؟

بعد از پرسش‌سازی، نوبت پاسخ‌سازی است. مهم‌ترین اصل در این مرحله، شاخ و برگ دادن به پاسخ‌ها و پرهیز از پاسخ‌های کوتاه است. آنچه در این مرحله مهم است، توانایی آفرینندگی و قدرت پاسخ‌سازی است. پرسش ایستگاهی برای اندیشیدن و بهانه‌ای برای نوشتن است.

در تنظیم نهایی نوشته خودمان، باید به اصول بندنویسی و رعایت انسجام متن توجه کنیم یعنی نظم و سیر محتوا و ارتباط میان بخش‌های نوشته را در نظر داشته باشیم.

درس دوم

منظور از عینک نوشتن، نوع نگاه نویسنده به موضوع است. نوع نگاه ما به فکر ما بستگی دارد. هرطور به موضوع نگاه کنیم، نوشته ما به همان رنگ درمی‌آید. اگر از دریچه پدیده‌های دیداری (محسوسات) به موضوع بنگریم نوشته‌ای عینی و محسوس تولید می‌شود و اگر از پنجره ذهن و خیال به موضوع نگاه کنیم، نتیجه آن، خلق نوشته‌ای ذهنی و خیالی‌انگیز خواهد بود. اصلی‌ترین علت تفاوت نوشته‌ها، تفاوت در نوع نگاه نویسنده به موضوع

است. نوشته عینی همان چیزی را گزارش می‌کند که دیده، شنیده و لمس کرده و نوشته‌های ذهنی در فضای ذهن، رشد و پرورش می‌یابند.

درس سوم

در نوشته‌های عینی / محسوس / واقعی از حواس پنجگانه بهره می‌بریم و از قلمرو حس ظاهر فراتر نمی‌رویم. هدف نویسنده متن عینی، ارائه اطلاعات واقعی و مستند است.

اگر بخواهیم درباره موضوعی، متنی عینی بنویسیم:

۱. پرسش ۲. شناسای و جدا کردن پرسش‌ها ۳. گزینش و سازماندهی پرسش‌ها

پرسش‌های انتخاب شده را طبق یک نظم منطقی می‌چینیم؛ از کل به جزء حرکت می‌کنیم: نخست درباره نام یا کلیت موضوع می‌نویسیم سپس به بیان جزئیات و ویژگی‌های آن می‌پردازیم. به سخن دیگر نخست چهارچوب و طرح کلی را شکل می‌دهیم و در پی آن ویژگی‌های بارزتر را بازگو می‌کنیم.

درس چهارم

گزارش یکی از قالب‌های پرکاربرد نوشتن است که رخداد‌های واقعی را بر بنیاد حواس ظاهر بیان می‌کند. گزارش خوب باید زمان، مکان و برخی جزئیات را به درستی بازگو کند. یکی از روش‌های مناسب برای تهیه گزارش، بهره‌گیری از پرسش است. ابتدا پرسش‌های متنوعی را طرح می‌کنیم و سپس به طبقه‌بندی و چینش پرسش‌ها می‌پردازیم. فضای متن‌های گزارش‌گونه عمدتاً محسوس و عینی است. اگر چه فضای عمومی گزارش‌نویسی، عینی است، امکان دارد نویسنده در برخی زمینه‌ها وارد فضای ذهن خود بشود.

ابتدا درباره نام، عنوان، مکان، زمان گزارش اطلاعاتی داده می‌شود سپس دیده‌ها و شنیده‌ها بیان می‌شود. نخست چهارچوب شکل می‌گیرد و سپس جزئیات نوشته می‌شود.

بازگردانی: ترجمه. متن قدیمی به زبان امروز بازگردانی می‌شود. همی شنیدستند : می‌شنیدند

بازنویسی: اضافه کردن شاخ و برگ به داستان، بدون ایجاد تغییر یا کاستی در اصل داستان.

با افزودن زمان، مکان، اسم شخصیت‌ها، لباس شخصیت‌ها، توضیح رفتارشان و ...

بازآفرینی: داستان‌سازی با ضرب‌المثل‌ها. داستانی می‌نویسیم که نتیجه کلی آن، همان ضرب‌المثل باشد.